

LLUCAQUELBA (Alaior, Men. 7, h-3)

Antoni Ramis («Notícias», 1826, II, 23) documenta *Llucalqueuba* l'any 1600; i Orfila, *Llucalquerba*.^{17 bis}

Com que les alqueries de Llucalari, Llucassaldent i Llucalqueuba vénen en sèrie, i quasi en línia recta, des de la mar cap a la ciutat d'Alaior, el darrer sols un bri apartat cap a ponent, sembla que també hagin de formar una sèrie en l'etimologia aràbiga dels tres noms; i que, per tant, l'element *-queuba* o *quelba* també hagi d'ésser aràbic. Però ací no podem donar una solució decidida i senzilla.

Un punt molt versemblant és que *-quelba* sigui el mateix nom que l'*alqueria Quelber* del *Libre del Rep.* (f. 18r, Busquets 739); hi ha, emperò, les variants *Qulber* (*Còdex Català*), i *Colber* (*Còdex Llatí* de l'ACA; ed. Bofarull, p. 57) en el qual aquest nom està intercalat entre una sèrie d'alqueries que en part són les mateixes.

Però si això és aràbic no se li troba cap explicació acceptable. La terminació *-er* s'oposa a identificar-ho amb *kelb* 'ca, gos', i amb *qalb* 'cor, entranya vital'.

Seria potser *al-luk al-käbir* 'lloc gran'? Hi ha grans dificultats fonètiques. Seria molt rebuscat suposar que això es vagi convertir en *Lukkaquèlber*, amb diverses transposicions.

Les variants *Qulber* i *Colber* podrien indicar que hi ha hagut en alguna mesura confusions amb *Cúber*. Ni això tampoc és gens convincent car no s'explicaria que un mateix *Qulber*, fundat només en una confusió amb un nom mallorquí, es repeteixi igual a Menorca i a Mallorca. Per això Coromines (*DECat* II, 1076b50-60) suggeria que fos un mossarabisme arabitzat *LOCA CALVA*, o *LOCUM AD CALVARIUM*,¹⁸ amb retrocés d'accent, que és normal en àrab vulgar, quan, però, la síl·laba pretònica és llarga o tancada. Ara observa: 1.ª, que també pot ser pre-romà com els altres noms en *-er* àton (ib. b37-38), 2.ª, que el fet que els tres noms vagin en sèrie a Menorca no implica que en tots tres el segon element sigui semític: puix que *Luk* era àrab baleàric, els dos elements podien ser-ho igual —d'ètimon aràbic o romànic, tant se val.

17 bis. «Possessions», 1712, 166.

18. Potser seria bo de tenir present el fet que els articles *Cossier* i *Contier* del *DECat* han donat prova que *-ARIUM* passà en part a *-ier* en mossàrab mallorquí. Doncs, per ventura, *CALVARIUM* > *kälbjër* > *kélber*, amb el conegut trasllat accentual a síl·laba pretònica llarga, en l'àrab vulgar. Adhuc podríem pensar si Calvià no podria tenir un origen semblant; si bé aquí els entrebancs serien més greus.